



Leder

Birgit Frantzen

Vi har nettopp ønsket hverandre godt nyttår, og en del av oss må sannsynligvis fortsatt stoppe opp et halvt sekund når vi skal skrive dagens dato, for å minne oss selv på at det nå er 2019. Noen strever kanskje også med å opprettholde gode vaner som på nyttårs-aften syntes fornuftige å innføre. Det er godt kjent at nyttårsforsett kan være vanskeligere å holde enn antatt på forhånd. Men er forsettene likevel en god ting? Gjør de oss mer bevisste på hvordan vi ønske å leve, eller fører de kun til nederlag og større fokus på egne prestasjoner?

I det siste har vi hørt mye om prestasjonsjag, særlig om prestasjoner i skolen. Det kunne vi blant annet lese om i forrige utgave. Mange hevder at vi stiller krav til oss selv på flere områder i livet enn før, da vi gjennom sosiale medier har fått en ny mulighet til selvpresentasjon, og fordi det dermed også er enkelt å sammenligne oss med hverandre. I denne utgaven skriver Nils Kaland om narsissisme, og løfter blant annet fram tendensen til å ta "selfies". Han skriver også om sammenhengen mellom narsissisme og foreldre som har overdrevet høye tanker om sine barn. Å få høre at man har et hav av muligheter, og at det kun er opp til en selv å realisere dem, er et stort ansvar å bære.

I dagens samfunn legges et stort ansvar for egen skjebne på individet. Vi har i denne utgaven ulike tema som strekker seg fra individuelle forutsetninger og sårbarheter - til systemiske forhold og samfunnsstrukturer, og artikler som ser dette i sammenheng. En artikkel fokuserer blant annet på helsefremmende faktorer i arbeidet med psykisk utviklingshemming og psykisk lidelse.

Flere av artiklene er også rettet mot skolen som en arena for læring, mestring, forebygging og avdekking. På samfunnsnivå er skolen uten tvil helsefremmende. Likevel er det ikke alle elever som gleder seg til å starte opp igjen etter en ferie. Dette gjelder barn som ikke tåler endringer så godt, og som bruker tid på å venne seg til rutinene på nytt, og det gjelder elever som av en eller annen grunn er utrygge på skolen.

At et barn reagerer negativt på endringer kan handle om individuelle sårbarheter, om omstendigheter rundt barnet, og det kan handle om at man har behov som ikke er møtt. I denne utgaven kan vi lese om gode tiltak for barn med ADHD i skolen. En artikkel omhandler autisme, og ser blant annet nærmere på om jenter med høytfungerende autisme i større grad enn gutter klarer å kamuflere symptomer og dermed går under radaren. I stedet sliter de seg kanskje ut i forsøket på å være som andre. ADHD og autisme er eksempler på utfordringer som kan - dersom det ikke tilrettelegges på en god måte - gjøre at skolen blir ekstra strevsom og at en blir sårbar for endringer og stress. Et eksempel på god tilrettelegging i skolen får vi i artikkelen "Gi oss digitale dingser". Vi får innsikt i elevers opplevelse av at digitale hjelpemiddel kan gjøre det enklere å lære.

Jeg har i denne utgaven anmeldt boken "Kva ser vi - kva gjer vi", som omhandler skolen og barnehagens rolle i å forebygge, avdekke og hjelpe de barna som er utsatt for vold, overgrep og omsorgssvikt. I slike tilfeller kan en individuell forklaringsmodell være skadelig, en diagnose kan i mange tilfeller kamuflere forhold rundt barnet. Artikkelen av Vivian Haugen presenterer en modell for samarbeid mellom skolen og andre instanser, som er av avgjørende betydning når en lærer er bekymret for en elev. Å våge å se og tørre å spørre er nok noe vi alle kan bli bedre på. I stedet for forsetter om å trene mer og spise sunnere, kan kanskje dette være nyttårsforsettet i år.